

**ПВНЗ «МІЖНАРОДНИЙ ЕКОНОМІКО-ГУМАНІТАРНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ АКАДЕМІКА СТЕПАНА ДЕМ'ЯНЧУКА»
ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ
КАФЕДРА ПОЧАТКОВОЇ ТА ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ**

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

на засіданні Вченої ради

ПВНЗ «Міжнародний економіко-
гуманітарний університет» імені
академіка Степана Дем'янчука

Голова Вченої ради

проф. А.С. Дем'янчук

Протокол № 8

від «25» березня 2021 року

**ВСТУПНОГО КОМПЛЕКСНОГО ФАХОВОГО ІСПИТУ
З МЕТОДИК ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ
для абітурієнтів
СТУПЕНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ БАКАЛАВР**

**Спеціальність 013 Початкова освіта
Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка**

Розглянуто і схвалено на засіданні
кафедри початкової та дошкільної
освіти і педагогіки
(Протокол № 8 від 16.03.2021 року)
Завідувач кафедри
початкової та дошкільної освіти

 проф. Красовська О.О.

Розглянуто і схвалено на засіданні
навчально-методичної комісії
ПВНЗ «Міжнародний економіко-
гуманітарний університет імені
академіка Степана Дем'янчука
(Протокол № 8 від 22.03.2021 року)
Голова навчально-методичної
комісії

 проф. Мединська Н.М.

РІВНЕ - 2021

Програма вступного комплексного фахового іспиту для абітурієнтів ступеня вищої освіти Бакалавр спеціальності 013 Початкова освіта галузі знань 01 Освіта/Педагогіка /Упорядники: Красовська О.О., Сойко І.М., Кукалець М.В., Міськова Н.М., Хом'як О.А., Максимчук Н.С. Рівне: Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука, 2020.

УПОРЯДНИКИ:

Красовська О.О. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри початкової та дошкільної освіти Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені академіка Степана Дем'янчука

Сойко І.М. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри початкової та дошкільної освіти Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені академіка Степана Дем'янчука

Кукалець М.В. – кандидат педагогічних наук, професор кафедри початкової та дошкільної освіти Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені академіка Степана Дем'янчука

Міськова Н.М. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри початкової та дошкільної освіти Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені академіка Степана Дем'янчука

Хом'як О.О. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри початкової та дошкільної освіти Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені академіка Степана Дем'янчука

Максимчук Н.С. – викладач кафедри початкової та дошкільної освіти Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені академіка Степана Дем'янчука

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма вступних комплексних фахових випробувань для абітурієнтів ступеня вищої освіти Бакалавр спеціальності 013 Початкова освіта галузі знань 01 Освіта/Педагогіка є засобом перевірки якості теоретичної і практичної підготовки вступників. Програма застосовується для перевірки знань та умінь як складових професійної компетентності майбутнього вчителя початкової школи: планування та провадження освітнього процесу, забезпечення і підтримка навчання, виховання і розвитку учнів в освітньому середовищі закладу загальної середньої освіти та родині, створення освітнього середовища, проведення педагогічних досліджень.

У нормативних документах освітньої галузі : Законах України «Про освіту» (2017), «Про дошкільну освіту» (2018), «Про повну загальну середню освіту» (2020), «Про вищу освіту» (2014), «Національній стратегії розвитку освіти в Україні на 2012–2021 роки» (2013), «Концепції розвитку педагогічної освіти» (2018) акцентується увага на необхідності формування нової генерації педагогічних кадрів, підготовленої до якісного забезпечення освітніх потреб особистості дитини, розвитку її інтелектуального, культурного та комунікативного потенціалу. Розв'язання цієї проблеми в сучасних умовах вимагає від майбутнього педагога глибокого усвідомлення переваг особистісно орієнтованої парадигми освіти, компетентнісного підходу до організації освітньо-виховного процесу, професійно-педагогічної креативності, оволодіння інноваційними педагогічними технологіями.

Метою перевірки абітурієнтів є оцінка знаннєвого компоненту психолого-педагогічної, професійної, методичної та предметних компетентностей майбутнього вчителя початкових класів:

- знання нормативно-правової бази сучасної початкової освіти та форм, методів, засобів, педагогічних технологій у плануванні освітнього процесу;
- знання вікових особливостей та індивідуальних відмінностей перебігу когнітивних процесів дітей молодшого шкільного віку у процесі здійснення педагогічної діагностики, оцінюванні програмних результатів навчання;
- здатності організації освітнього середовища, орієнтованого на особистісний, інтелектуальний, творчий і духовний розвиток учнів початкової школи;
- академічні знання освітніх галузей та методик їх викладання у початковій школі, визначених Державним стандартом початкової освіти (мовно-літературна; математична; природнича; технологічна; здоров'язбережувальна; громадянська та історична; мистецька): методики викладання української мови, методики викладання математики, методики викладання природознавства, трудового навчання з практикумом, образотворчого мистецтва з методикою навчання.

Програма вступних комплексних фахових випробувань для абітурієнтів ступеня вищої освіти Бакалавр спеціальності 013 Початкова освіта галузі знань

01 Освіта/Педагогіка сприятиме виявленню здібностей педагогічного мислення, творчого підходу абітурієнтів до розв'язання проблем навчання, виховання і розвитку учнів у середовищі сучасної початкової школи.

На вступний комплексний фаховий іспит виносяться питання, що становлять теоретичну та практичну основу курсу «**Методики викладання української мови**». Це дає можливість виявити необхідні для практичної роботи знання і навички з методики, теоретичний рівень оволодіння ними, вміння застосовувати дані знання до розгляду окремих питань методики викладання української мови.

Під час вступного комплексного фахового іспиту абітурієнт повинен продемонструвати знання з теорії і практики початкового навчання української мови, викласти психолого-педагогічне обґрунтування того чи іншого методичного питання, на яке треба дати відповідь, розкрити завдання виховання і всебічного розвитку молодших школярів у процесі вивчення рідної мови.

Глибока і повна відповідь на іспиті неможлива без опрацювання найновіших досліджень у галузі методики, досягнень передової педагогічної практики, праць із психології і дидактики, що мають безпосереднє відношення до проблем поліпшення методики викладання української мови.

Вступникові необхідно обґрунтувати виховні й навчальні завдання уроків читання в початковій школі, розкрити психолого-педагогічні вимоги до формування навичок читання, пояснити, в чому виявляється специфіка художньої і науково-популярної літератури як двох форм відображення навколишньої дійсності: наукової і художньо-образної.

На вступний комплексний фаховий іспит виносяться питання, що становлять теоретичну та практичну основу початкового курсу «**Методики викладання математики**». Це дає можливість виявити необхідні для практичної роботи знання і навички з методик, теоретичний рівень оволодіння ними, вміння застосовувати математичні знання до розгляду окремих питань методики викладання математики.

На екзамені вступники повинні продемонструвати знання із питань, які пов'язані з поняттями початкового курсу математики: натуральне число, операції над цілими невід'ємними числами, властивості цих операцій; величини, їх властивості й вимірювання; геометричні фігури та їх властивості, а також із загальними поняттями математики: множина, відношення, висловлення і ін. Вони повинні продемонструвати знання змісту початкового курсу математики, методів, форм і засобів навчання математики молодших школярів. Свої відповіді абітурієнти повинні ілюструвати конкретними прикладами, проявляючи при цьому вміння використовувати основну методичну літературу.

Крім того, відповідаючи на питання з методики, абітурієнти повинні показати знання тенденції подальшого розвитку математики, результатів найважливіших методичних досліджень. При цьому необхідно проявити достатню обґрунтованість суджень і міркувань, вміння критично аналізувати різноманітні методичні положення.

Наводячи відповідні приклади, вступники повинні знаходити необхідні практичні знання: встановлювати мету, методичний і математичний зміст завдань, що знаходяться в підручниках для початкових класів, застосовувати теоретичні знання до вирішення практичних питань, а також вміння розв'язувати задачі та безпомилково виконувати обчислення.

Програмою вступного комплексного фахового іспиту передбачено систему питань та завдань на основі яких побудовано систему **«Методики викладання природознавства»**. Завдання спрямовані на формування логічного мислення, творчого підходу до оцінювання і розв'язання педагогічних задач.

На іспиті абітурієнти повинні продемонструвати знання змісту програм та підручників з природознавства, вільно орієнтуватися в них, володіти методами, формами і засобами навчання.

Майбутні фахівці повинні продемонструвати вміння розробляти основні види і типи уроків, екскурсій, позаурочних занять, використовувати ігрові прийоми, проблемні ситуації інноваційні технології, здійснювати індивідуальний та диференційований підхід до учнів, а також вміння методичного аналізу програм, підручників, навчальних посібників, уроків, педагогічних ситуацій.

Питання з курсу **«Образотворче мистецтво з методикою викладання»** дають можливість виявити рівень необхідних для подальшої практичної роботи знань, вмінь та навичок з методики викладання образотворчого мистецтва, сформованих у студентів-випускників.

На іспиті абітурієнти повинні продемонструвати знання змісту, мети і завдань кожного з розділів методики: малювання з натури, сюжетне малювання, декоративно-прикладна діяльність, ліплення, бесіди про образотворче мистецтво; основ теоретичних положень образотворчого мистецтва, розуміння їхнього зв'язку з науковими положеннями педагогіки, психології, шкільної практики; знати сучасні вимоги до уроку та підготовки вчителя до нього, його структуру, основні типи; норми і критерії оцінювання усних відповідей та практичних завдань; структуру та вимоги до шкільних програм та підручників. Свої відповіді абітурієнти повинні ілюструвати конкретними прикладами, проявляючи вміння використовувати основну методичну літературу.

Крім того, відповідаючи на питання з методики, вступники повинні показати необхідні практичні вміння поєднувати процес навчання з вихованням естетичних почуттів та розвитком творчих здібностей учнів; шукати шляхи залучення молодших школярів до постійного спілкування з образотворчим мистецтвом.

Питання з курсу **«Трудове навчання з практикумом»** дають можливість виявити рівень необхідних для подальшої практичної роботи знань, вмінь та навичок з даного курсу, сформованих у студентів-випускників.

На вступному комплексному фаховому випробуванні студенти повинні продемонструвати знання змісту, мети і завдань кожного з розділів методики; основ теоретичних знань з трудового навчання та застосування їх в практичній

діяльності вчителя початкової школи; знання сучасних вимог до уроку та підготовки вчителя до нього; норми і критерії оцінювання усних відповідей та практичних завдань; структуру та вимоги до шкільних програм та підручників. Свої відповіді абітурієнти повинні ілюструвати конкретними прикладами, проявляючи вміння використовувати основну методичну літературу.

Крім того, відповідаючи на питання з методики, абітурієнти повинні показати необхідні практичні вміння поєднувати процес навчання з вихованням естетичних почуттів та розвитком творчих здібностей учнів; шукати шляхи залучення молодших школярів до свідомого, самостійного вирішення практичних завдань при виготовленні виробів; планувати та керувати трудовим вихованням молодших школярів.

Оцінювання відповідей проводять за існуючими вимогами і нормами. На вступних випробуваннях перевіряють також уміння грамотно, логічно та послідовно розкривати сутність питання, оперувати науковою термінологією і символікою.

КРИТЕРІЙ ТА ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ ВСТУПНОГО ІСПИТУ

Основними критеріями оцінювання виконання завдань комплексних вступних фахових випробувань для абітурієнтів ступеня вищої освіти Бакалавр спеціальності 012 Дошкільна освіта галузі знань 01 Освіта/Педагогіка є:

- повнота та правильність виконання завдання;
- здатність абітурієнта до творчого застосування набутих ним знань, умінь та навичок, а саме: диференціювати, інтегрувати та уніфікувати знання;
- застосовувати правила, методи, принципи та закони в конкретних ситуаціях;
- встановлювати різницю між причинами та наслідками;
- інтерпретувати схеми, графіки, діаграми; аналізувати та оцінювати факти і події, прогнозувати очікувані результати від прийнятих рішень;
- викладати матеріал на папері логічно, послідовно з дотриманням встановлених вимог.

Оцінювання виконаних завдань фахового вступного випробування проводиться відповідно до прийнятого порядку за двістібальною системою.

КРИТЕРІЙ ОЦІНКИ ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ ВСТУПНОГО ІСПИТУ

Оцінювання завдань здійснюється у відповідності до європейських стандартів за такою шкалою:

- „А” - „відмінно” - 100% - 90% правильно виконаних завдань
- „В” - „дуже добре” - 89% - 80% правильно виконаних завдань
- „С” - „добре” - 79% - 70% правильно виконаних завдань
- „D” - „задовільно” - 69% - 60% правильно виконаних завдань
- „Е” - „задовільно ” - 59% - 50% правильно виконаних завдань
- „F” - „незадовільно” - менш ніж 50% правильно виконаних завдань

Максимальна кількість балів – 200, відповідно шкала оцінювання загальних результатів буде такою:

180-200	„відмінно”
160-179	„дуже добре”
159-140	„добре”
139-120	„задовільно”
100-119	„задовільно”

МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Предмет і завдання курсу «Методика викладання української мови в початкових класах». Наукові основи методики початкового навчання української мови як педагогічної науки та актуальні проблеми удосконалення змісту і методики викладання української мови в початкових класах; зв'язок її з іншими науками, раціональне поєднання методів та прийомів у методиці викладання української мови.

Методика навчання грамоти. Психологічні і лінгвістичні основи методики навчання грамоти. Прийоми звукового аналізу і синтезу, розвитку фонетичного слуху, різних способів читання й письма, звукового та звуко-буквеного аналізу. Основні періоди та етапи навчання грамоти. Реалізація освітніх завдань з рідної мови у період навчання грамоти. Типи та структура уроків навчання грамоти, вимоги до техніки та засобів письма. Види роботи з розвитку зв'язного мовлення і мислення в період навчання грамоти; дидактичний матеріал та особливості використання на цьому етапі.

Методика розвитку мовлення учнів; наукові основи методики розвитку зв'язного мовлення, основні напрямки з розвитку мовлення. Формування в учнів уявлення про мову і мовлення, діалогічне і монологічне мовлення, стилі мовлення. Загальні вимоги до усного і писемного мовлення згідно вимог Державного стандарту початкової загальної освіти.

Сутність процесу творення тексту, типи текстів та його структура; засоби зв'язності тексту. Перекази, твори, методика їх проведення; критерії і норми оцінювання творчих робіт молодших школярів.

Мовленнєвий розвиток у курсі «Читання» в початкових класах. Наукові засади методики класного читання, види і якості читання. Літературознавча пропедевтика, етапи аналізу художнього твору на уроках читання. Методика роботи над творами різних жанрів. Оцінювання знань учнів з читання. Типи уроків класного читання. Позакласне читання, етапи формування читацької самостійності.

Реалізація змістової мовленнєвої (комунікативної), мовної (лінгвістичної) лінії на уроках української мови в початкових класах. Типи, структура і методика проведення уроків української мови. Сучасні вимоги до уроків української мови. Традиційні і нетрадиційні уроки української мови.

Методика роботи над синонімами, антонімами, омонімами та багатозначними словами. Пряме і переносне значення слова. Види роботи над усвідомленням етимології слова.

Морфемна будова слова. Типи та види словотворчих вправ. Морфемний розбір слів, зв'язок його зі звуко-буквеним, орфографічним та словотворчим аналізом. Зв'язок фонетики з орфоєпією та графікою. Повторення, узагальнення й систематизація фонетичних знань. Види вправ з фонетики.

Система роботи над самостійними частинами мови у початкових класах їх лексико-граматичними ознаками. Морфологічний розбір слів. Особливості роботи над допоміжними частинами мови: займенником, прислівником, числівником, сполучником.

Роль і місце синтаксису в граматичному курсі української мови. Методика розкриття синтаксичних понять. Словосполучення, речення. Види вправ на розвиток умінь виділяти словосполучення з речень. Однорідні члени речення, складносурядне та складнопідрядне речення, синтаксичний зв'язок між членами речення. Елементарні пунктуаційні навички. Синтаксичний та пунктуаційний розбір у початкових класах.

Аналіз лінгвістичної природи орфограм. Опора методики навчання орфографії на принципи українського правопису. Дидактичні умови успішного засвоєння орфографії.

Види орфографічних вправ, їхнє значення у формуванні правописних навичок школярів.

Диктанти. Методика їх проведення. Основні типи орфографічних помилок учнів на різних етапах навчання. Діагностика помилок, їх виправлення та попередження. Орфографічний розбір і його види. Вимоги до уроків навчання орфографії.

МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ МАТЕМАТИКИ

Предмет, завдання та основні періоди становлення методики початкового навчання математики як педагогічної науки. Місце методики математики в системі педагогічних наук; зв'язок її з іншими науками. Освітні, виховні й розвивальні завдання навчання початкового курсу математики. Зміст початкового курсу математики Основні нормативні документи щодо реалізації змісту початкового курсу математики. Засоби навчання математики. Контроль, корекція та оцінювання знань учнів з математики.

Урок математики – основна форма організації навчальної діяльності молодших школярів. Типи уроків математики. Основні компоненти структури комбінованого уроку, аналіз їх мікроелементів. Основні методи вивчення нового матеріалу. Позакласна робота з математики як невід'ємна частина навчально-виховного процесу. Зміст і завдання позакласної роботи. Види та форми позакласної роботи.

Дочисловий період в початковому курсі математики як важливий підготовчий етап вивчення концентру «Десяток». Нумерація чисел в межах 10. Додавання та віднімання в межах 10. Основні напрями роботи щодо формування обчислювальних навичок при вивченні концентру «Десяток». Місце задач в системі розділу «Нумерація чисел першого десятка».

Нумерація чисел 11-20. Табличне додавання і віднімання з переходом через десяток. Нумерація чисел 21-100. Усне і письмове додавання і віднімання в межах 100. Складання і засвоєння таблиці множення та ділення в межах 100.

Нумерація чисел 1010-1000. Додавання і віднімання в межах 1000. Усне множення і ділення в межах 1000. Письмове множення та ділення в межах 1000.

Багатоцифрові числа. Методика вивчення нумерації багатоцифрових чисел. Додавання і віднімання багатоцифрових чисел. Арифметичні дії в межах мільйона.

Роль і місце задач у початковому курсі математики. Функції текстових задач. Складові процесу розв'язування задач. Культура запису розв'язування задач. Класифікація простих задач. Типи складених задач.

Величини (довжина, площа, маса, місткість, час, вартість, ціна, швидкість) в контексті вивчення курсу. Вивчення величин і одиниць їх вимірювання.

Пропедевтика алгебри в початкових класах. Числові вирази, рівності і нерівності.

Вирази із змінною. Рівняння. Формування уявлень учнів про функціональну залежність.

Пропедевтика геометрії в початкових класах. Розвиток просторових уявлень молодших школярів. Формування уявлень про лінії і відрізки. Прямий кут. Прямокутники. Многокутник. Периметр многокутника.

МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ПРИРОДОЗНАВСТВА

Методика навчання природознавства в початкових класах як педагогічна наука, її предмет.

Основні історичні етапи становлення методики навчання природознавства в початкових класах.

Поняття «навчання», «процес навчання». Компоненти процесу навчання: діяльність учителя (педагогічне управління); діяльність учнів (учіння). Сутність основних дидактичних відносин у процесі навчання.

Загальна характеристика власне педагогічних цілей процесу навчання.

Загальна характеристика учіння (змістовий, операційний, мотиваційний компоненти).

Класифікація засобів наочності з природознавства для початкової школи: натуральні, образотворчі, аудіовізуальні, моделі.

Класифікація методів навчання природознавства.

Розповідь, загальні вимоги до розповіді. Особливості педагогічного управління пізнавальною діяльністю учнів під час розповіді.

Бесіда. Загальні вимоги до бесіди. Види бесіди.

Спостереження, дослід, практична робота як методи навчання, їхня загальна сутність, структура і значення.

Використання різних видів наочних посібників як методи навчання.

Поняття «форма організації процесу навчання». Види форм організації процесу навчання.

Урок – основна форма організації процесу навчання природознавства. Загальні вимоги до уроку природознавства.

Комбінований урок. Макроструктура уроку, її варіативність. Методика підготовки і проведення макроетапів уроку.

Предметний урок. Особливості структури його предметного змісту. Дидактична макроструктура уроку, її варіативність.

Урок-екскурсія. Значення в процесі навчання природознавства. Загальні вимоги до підготовки уроку-екскурсії. Класифікація уроків-еккурсій.

Узагальнювальний урок. Особливості методики підготовки і проведення.

Позаурочна робота. Види позаурочних робіт.

Домашні завдання – частина позаурочної роботи. Види домашніх завдань. Вимоги до їхнього змісту, способів, способів і форм виконання.

Позакласна робота. Її власне педагогічні й дидактичні цілі. Зміст позакласної роботи.

Власне педагогічні цілі навчання природознавства в 3 і 4 класах. Аналіз змісту природознавства в 3 і 4 класах.

Матеріальна база курсу природознавства початкової школи.

Краєзнавчий куточок. Дидактичні вимоги до його змісту.

Куточок живої природи. Дидактичні вимоги до його організації й обладнання.

Географічний майданчик. Обладнання майданчика для початкових класів.

Навчально-дослідна ділянка. Організація території ділянки. Особливості її планування.

ТРУДОВЕ НАВЧАННЯ З ПРАКТИКУМОМ

Предмет методики трудового навчання. Структура знань і вмінь, якими повинні оволодіти школярі. Вивчення методики – важлива умова професійної підготовки майбутніх вчителів. Завдання і зміст трудового навчання учнів початкових класів: з історії викладання праці в школі; мета і завдання трудової підготовки школярів.

Урок – основна форма трудового навчання школярів. Специфіка і типи уроків трудового навчання. Психолого-педагогічні вимоги до уроків. Структура уроків праці: організація класу, мотивація навчально-трудової діяльності, актуалізація знань учнів, послідовність трудових дій, самостійна робота учнів, аналіз і оцінка учнівських робіт, прибирання робочих робіт.

Планування і організація трудового процесу. Підготовка вчителя до уроків праці. Обладнання уроків праці. Планування трудового процесу на уроці. Загальнодидактичні принципи і їх дотримання на уроках трудового навчання: принцип науковості та наочності; свідомості і активності навчання; доступності, зв'язку теорії і практики, єдність навчання і виховання.

Навчання учнів технологічних операцій по обробці матеріалів. Характеристика основних технологічних операцій. Зміст графічної підготовки молодших школярів. Здійснення політехнічного принципу у трудовій підготовці молодших школярів: поняття принципу політехнізації і зміст політехнічної підготовки учнів молодших класів.

Елементи конструювання і технічного моделювання на уроках трудового навчання. Поняття про конструювання і моделювання. Класифікація моделей. Основні етапи моделювання і конструювання. Конструювання із деталей конструктора.

Інструктаж – основний метод трудового навчання школярів. Поняття і вимоги до інструктажу. Види інструктажу і їх характеристика.

Проведення екскурсій в початкових класах. Мета і профорієнтаційна спрямованість екскурсій. Вимоги до проведення екскурсій. Етапи підготовки і проведення екскурсій.

Організація спостереження і дослідів на уроках праці. Дослідження і спостереження під час роботи з папером і картоном. Задачі демонстрування при роботі з нитками і тканинами. Спостереження і досліди при обробці інших матеріалів.

Організація навчально-трудового процесу в робочій і класній кімнатах. Обладнання робочої кімнати. Обладнання і організація робочого місця. Матеріальне і методичне забезпечення трудового процесу.

Правила безпечної роботи на уроках трудового навчання. Основні і загальні правила безпечної праці на уроках.

Оцінка результатів праці молодших школярів. Форми і методи перевірки успішності учнів. Основні критерії оцінювання. Характеристика рівнів навчальних досягнень.

Позакласна робота з трудового навчання. Задачі, зміст і організація позакласної роботи з трудового навчання. Організація роботи в групах продовженого дня, шкільних гуртках. Участь дітей в позашкільних закладах.

Робота з папером. Виготовлення виробів способом згинання. Історія винайдення паперу. Структура паперу. Виготовлення паперу. Згинання паперу. Вироби, що виготовляються на уроках праці згинанням і складанням.

Характеристика схеми виробництва паперу. Моделювання фрагменту уроку.

Робота з папером. Виготовлення аплікації. Види паперу і його найважливіші властивості. Види розмітки на папері. Прийоми різання ножицями і ножиком. Правила техніки безпеки. Виготовлення аплікацій з кольорового паперу. Моделювання фрагменту уроку.

Робота з картоном. Виготовлення динамічної іграшки. Види картону. Раціональний розкрій заготовки. Шаблони і трафарети. Способи кріплення деталей з картону. Інструменти та дотримання техніки безпеки при роботі. Виготовлення рухомої іграшки з картону. Моделювання уроку.

Виготовлення об'ємних виробів з паперу. Розмітка за ескізом на папері. Поняття розгортки. Способи з'єднання елементів розгортки. Інструменти. Техніка безпеки при роботі. Виготовлення іграшок із застосуванням куба, паралелепіпеда, конуса, піраміди. Моделювання фрагменту уроку.

Нитки. Виготовлення виробів з кусочків ниток. Волокнисті матеріали. Прядіння волокон. Інструменти. Техніка безпеки при роботі. Виготовлення виробів з ниток. Моделювання уроку.

Нитки. Вишивання хрестиком, гладдю. Види і властивості ниток. Види вишивок. Специфіка вишивання хрестиком та гладдю. Інструменти. Техніка безпеки при роботі. Виготовлення серветки. Складання візерунку вишивки хрестиком і гладдю. Моделювання фрагменту уроку.

Робота з тканинами. Виготовлення об'ємної іграшки. Властивості тканини. Застосування тканини. Способи з'єднання тканин. Види швів.

Інструменти для роботи з тканиною. Техніка безпеки. Особливості виготовлення м'якої іграшки. Моделювання фрагменту уроку.

Виготовлення виробів з пластиліну (глини). Глина і її застосування. Заготовка глини. Пластилін. Порівняння властивостей пластиліну і глини. Основні прийоми ліплення виробів з глини і пластиліну. Інструменти і пристосування. Моделювання фрагменту уроку.

Аплікація з природного матеріалу. Особливості виготовлення виробів з природного матеріалу. Збір, обробка і зберігання листя, квітів, соломки. Інструменти для обробки природних матеріалів. Техніка безпеки. Особливості виготовлення аплікації з соломки. Моделювання фрагменту уроку.

Метали. Виготовлення виробів з дроту. Чорні та кольорові метали та їх сплави. Виробництво металів. Використання металів в народному господарстві. Інструменти для обробки металів. Техніка безпеки. Дріт, його властивості і застосування. Виготовлення виробів із дроту. Моделювання фрагменту уроку.

Метали. Виготовлення виробів із жерсті (фольги). Виготовлення жерсті (фольги). Інструменти для обробки металів. Техніка безпеки. Жерсть. Художня обробка жерсті і фольги. Виготовлення виробів із фольги. Моделювання фрагменту уроку.

Пластмаси. Виготовлення виробів з поролону, пінопласту, пластикових пляшок. Виготовлення, властивості і види пластичних мас. Застосування пінопласту та вироби з нього. Прийоми обробки пластмас. Інструменти. Техніка безпеки. Вироби з пластмасових відходів. Моделювання фрагменту уроку.

Деревина. Випилювання лобзиком. Породи деревини, її властивості, використання. Виготовлення і властивості фанери. Прийоми обробки фанери. Інструменти. Техніка безпеки. Прийоми випилювання лобзиком. Моделювання уроку.

Деревина. Оздоблення виробів випалюванням. Оздоблення деревини лаками, фарбами. Будова і прийоми роботи електровипалювачем. Види різьби. Інструменти. Техніка безпеки. Дерев'яні знаряддя праці українських хліборобів. Моделювання фрагменту уроку.

Робота з конструкторами. Ознайомлення з технічним моделюванням і конструюванням. Особливості роботи з конструктором. Будівельний конструктор. Геометричне лото, лего-конструктор. Металевий конструктор. Особливості роботи з електроконструктором. Моделювання фрагменту уроку.

ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО З МЕТОДИКОЮ ВИКЛАДАННЯ

Мета, завдання та предмет курсу «Образотворче мистецтво з методикою викладання». Історія розвитку сучасної методики образотворчого мистецтва. Роль принципів дидактики у навчально-виховному процесі з образотворчого мистецтва у початковій школі. Педагогічні умови навчання образотворчого мистецтва у початкових класах. Методологічні засади викладання образотворчого мистецтва у початковій школі.

Поняття про методи навчання образотворчого мистецтва та їх

класифікація.

Зміст методів навчання образотворчого мистецтва за джерелом передачі та характером сприйняття інформації. Зміст методів навчання образотворчого мистецтва за характером керівництва розумовою діяльністю учнів. Інтерактивні методи навчання образотворчого мистецтва. Методи наукового дослідження.

Засоби навчання образотворчого мистецтва. Слово вчителя у системі дидактичних засобів навчання образотворчого мистецтва. Навчально-методичний комплект до уроків образотворчого мистецтва. Демонстраційний матеріал до уроків образотворчого мистецтва. ТЗН та сучасні технології навчання образотворчого мистецтва. Оснащення кабінету образотворчого мистецтва у школі.

Урок – основна форма організації навчально-виховного процесу з образотворчого мистецтва в 1-4 класах. Типи уроків образотворчого мистецтва у початкових класах. Дидактична структура уроку образотворчого мистецтва. Етапи уроку образотворчого мистецтва та їх зміст. Форми організації навчально-пізнавальної діяльності на уроці образотворчого мистецтва.

Контроль та оцінка навчальних досягнень учнів початкових класів з образотворчого мистецтва. Форми контролю на уроках образотворчого мистецтва. Критерії та рівні оцінювання усних відповідей та практичних творчих робіт на уроках образотворчого мистецтва у початковій школі.

Основні напрямки та зміст естетичного виховання у позаурочній, позакласній роботі та позашкільних навчальних закладах. Сутність, мета, завдання позаурочної, позакласної та позашкільної освіти та виховання. Планування позаурочної, позакласної та позашкільної роботи з образотворчого мистецтва.

Головні напрями і завдання художньої діяльності з питання «композиції» в програмі «Образотворче мистецтво» для 1-4 класів. Систематизований обсяг програмових вимог до формування знань, умінь і навичок молодших школярів у галузі «композиція». Формування поняття про композицію та основні її закономірності і засоби. Зміст і методика уроків тематичного малювання у початкових класах.

Ознайомлення молодших школярів з мистецтвом оформлення книги. Стилзація образів казкових персонажів – тварин і людей на уроках ілюстрування. Методика виконання ескізу сюжетної композиції на теми дитячих казок.

Поняття про форму предметів, конструкцію, пропорції. Методика їх передачі в дитячих малюнках. Систематизований обсяг програмових вимог до формування знань, умінь і навичок молодших школярів у галузі «форма». Методика передачі форм навколишнього світу.

Головні напрямки роботи за навчальною проблемою «колір» в програмі «Образотворче мистецтво» для 1-4 класів. Систематизований обсяг знань, умінь і навичок молодших школярів з наскрізної змістової лінії програми образотворчого мистецтва у початкових класах з проблеми «колір». Формування поняття про колір та його властивості у молодших школярів на уроках образотворчого мистецтва.

Формування практичних навичок роботи з різними художніми матеріалами під час виконання вправ на розвиток відчуття кольору молодших школярів. Методика кольорового вирішення предметів умовно-плоскої та об'ємної форми у початкових класах. Формування навички емоційно-естетичної оцінки колориту художніх творів на уроках – бесідах про мистецтво.

Навчально-творчі завдання з ліплення у початкових класах. Систематизований обсяг знань, умінь та уявлень учнів 1-4 класів у галузі образотворчого мистецтва стосовно проблеми «об'єм». Поняття про скульптуру і ліплення. Матеріали ліплення, приладдя для роботи. Способи і прийоми ліплення. Методика навчання ліплення у початкових класах.

Систематизований обсяг знань, умінь та уявлень учнів 1-4 класів у галузі образотворчого мистецтва стосовно проблеми «простір». Роль художнього сприймання в естетичному вихованні молодших школярів.

Зміст і завдання розділу «Сприймання» програми «Образотворче мистецтво» для 1-4 класів. Систематизований обсяг знань, умінь і уявлень учнів 1-4 класів у галузі образотворчого мистецтва стосовно навчальної проблеми «сприймання». Методика аналізу художніх творів різних жанрів на уроці образотворчого мистецтва в початкових класах. Ведення мистецтвознавчих словників на уроці сприймання мистецтва.

Навчально-виховні завдання курсу образотворчого мистецтва. Оволодіння учнями образотворчими знаннями. Виховання учнів у курсі образотворчого мистецтва у початковій школі.

Класифікація образотворчих понять. Вивчення основ образотворчої грамоти у початкових класах. Особливості програмового змісту уроків образотворчого мистецтва у початковій школі. Види занять з образотворчого мистецтва.

Календарне планування уроків образотворчого мистецтва у початкових класах. Основні принципи перспективного, календарного та поурочного планування. Розробка фрагменту календарного плану за програмою «Образотворче мистецтво» для 1-4 класів.

Встановлення міжпредметних зв'язків образотворчого мистецтва з предметами початкової школи. Принципи розвиваючого навчання. Чинники сприяння формування пізнавальної активності на уроках образотворчого мистецтва в початкових класах.

Опрацювання методики малювання тварин у спокої та русі. Зарисовки та начерки свійських та хижих тварин. Виконання схем малювання тварин.

Опрацювання методики малювання предметів умовно-плоскої форми. Зарисовки та начерки листя, квітів. Виконання схем предметів умовно-плоскої форми.

Опрацювання методики малювання людини. Вивчення основних пропорцій фігури людини. Малювання схем передачі фігури людини у русі та міміки обличчя людини.

Методика викладання образотворчого мистецтва у зарубіжній педагогіці.

Вивчення передового зарубіжного досвіду викладання образотворчого

мистецтва у школі. Методика викладання образотворчого мистецтва в США, Великобританії, Німеччині, Японії.

ЛІТЕРАТУРА

МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

- 1.** Вашуленко М. С. Українська мова та читання : підруч. для 2 класу закладів загальної середньої освіти (у 2-х частинах). Ч. 1. К. : Видавничий дім «Освіта», 2019. 144 с.
- 2.** Вашуленко М. С. Українська мова та читання : підруч. для 2 класу закладів загальної середньої освіти (у 2-х частинах). Ч. 2. : Видавничий дім «Освіта», 2019. 144 с.
- 3.** Вашуленко М. С. Українська мова. Буквар : підруч. для 1 кл. закладів загальної середньої освіти (у 2-х частинах). Ч 1. К. : видавничий дім «Освіта», 2018. 112 с.
- 4.** Вашуленко М. С. Українська мова. Буквар : підруч. для 1 кл. закладів загальної середньої освіти (у 2-х частинах). Ч 2. К. : видавничий дім «Освіта», 2018. – 112 с.
- 5.** Дорошенко С. І. Методика викладання української мови. Навч. посібник. К.: Вища школа, 1989. 424 с.
- 6.** Заброцька С.Г. Уроки читання. 2 клас. Посібник для вчителя. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2006. 288 с.
- 7.** Заброцька С.Г. Уроки читання. 3 клас. Посібник для вчителя. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2006. 288 с.
- 8.** Заброцька С.Г. Уроки читання. 4 клас. Посібник для вчителя. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2006. 304 с.
- 9.** Зміст та дидактичні структури, методичне забезпечення уроків в початкових класах. Сучасні вимоги /За ред. проф. Коваль Г.П. Рівне, 1997.
- 10.** Іванова Л. Літературна компетентність молодшого школяра. Навчально-методичний посібник. Рівне, 2005. 48 с.
- 11.** Коваль Г.П. Зміст та дидактична структура уроку читання в початкових класах. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2003. 80 с.
- 12.** Коваль Г.П., Іванова Л.І., Суржук Т.Б. Методика читання: навчальний посібник. –Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2008. 280 с.
- 13.** Контроль та оцінювання навчальних досягнень учнів початкової школи. Методичні рекомендації /Авторський колектив: Бібік Н.М., Савченко О.Я., Байбара Т.М., Вашуленко М.С. та ін. К.: Поч. школа, 2003. 128 с.
- 14.** Миколайчук М.В., Цимбалюк Л.І. Нетрадиційні методики навчання читання: збірник анотацій на допомогу вчителям 1-4 класів, студентам педагогічних ВУЗів та педучилищ. Рівне: ТОВ фірма «Юлат», 1998. 47 с.
- 15.** Методика викладання української мови //С.І. Дорошенко, М.С. Вашуленко, О.І. Мельничайко, А.С. Ващенко та ін. К.: Вища школа, 1992.
- 16.** Методика викладання української мови: Навчальний посібник /Коваль Г.П., Деркач Н.І., Захарчук З.О., Іванова Л.І. Рівне, 2002.

17. Методика навчання української мови в початковій школі: навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів /За наук. ред. М.С. Васьуленка. К.: Літера ЛТД, 2011. 364 с.
18. Наумчук М.М. Сучасний урок української мови в початковій школі (Зметодика і технологія навчання). Тернопіль: Астон, 2001. 264 с.
19. Олійник Г.А. Виразне читання /Основи теорії. Тернопіль: Навчальна книга «Богдан», 2001. 224 с.
20. Савченко О.Я. Дидактика початкової школи. К.: Генеза, 1999. 368с.
21. Савченко О.Я. Сучасний урок у початкових класах. К.: «Магістр – S», 1997. – 256 с.
22. Савченко О.Я. Читанка: Підручник для 2 класу. К.: Освіта, 2002. Ч.І. 126 с.
23. Савченко О.Я. Читанка: Підручник для 2 класу. К.: Освіта, 2002. Ч.ІІ. 143 с.
24. Савченко О.Я. Читанка: Підручник для 3 класу. К.: Освіта, 2003. Ч.І. 142 с.
25. Савченко О.Я. Читанка: Підручник для 3 класу. К.: Освіта, 2003. Ч.ІІ. 143с.
26. Савченко О.Я. Читанка: Підручник для 4 класу. К.: Освіта, 2004. Ч.І. 159 с.
27. Савченко О.Я. Читанка: Підручник для 4 класу. К.: Освіта, 2004. Ч.ІІ. 175 с.
28. Типові освітні програми для закл. Загальної середньої освіти: 1-2 класи. К.: ТД «ОСВІТА-ЦЕНТР+», 2018. 240 с.
29. Цимбалюк Л.І. Позакласне читання у початковій школі. Рівне: Видавничий центр РДП, 1999. 77 с.

МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ МАТЕМАТИКИ

2. Державний стандарт початкової загальної освіти [Електронний ресурс]. : Режим доступу: <http://mon.gov.ua/content/%D0%9E%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%B0/derj-standart-rochatk-new.pdf>
3. Концепція розвитку освіти України на період 2015–2025 років : Проект [Електронний ресурс / Стратегічна дорадча група «Освіта» ; МОН України. Режим доступу: <http://old.mon.gov.ua/ua/pr-viddil/1312/1390288033/1414672797/>
4. Національна доктрина розвитку освіти : затверджена Указом Президента України від 17 квітня 2002 року № 347/2002 [Електронний ресурс] Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/347/2002>
5. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року // Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року : Указ Президента України від 25.06.2013 № 344/2013 [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://www.president.gov.ua/documents/15828.html>

6. Типова освітня програма розроблена під керівництвом О.Я. Савченко (1-2 класи) [Електронний ресурс]. Режим доступу : <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/nush/2019/10/1-2-dodatki.pdf>
7. Типова освітня програма розроблена під керівництвом О.Я. Савченко (3-4 класи) [Електронний ресурс]. Режим доступу : <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/nush/2019/10/1-2-dodatki.pdf>
1. Типова освітня програма початкової освіти під керівництвом Р.Б. Шияна [Електронний ресурс]. Режим доступу : <https://nus.org.ua/news/opublikuvaly-typovi-osvitni-programy-dlya-1-2-klasiv-nush-dokumenty>
2. Актуальные проблемы обучения математике в начальных классах // Под ред. М.И. Моро. М.: Педагогика, 1997. 1981.
3. Бантова М.О., Бельтюкова Г.В., Полевщикова О.М. Методика викладання математики в початкових класах. К.: Вища школа, 1977. 303 с.
4. Білий Б.М. Методика викладання математики. Становлення і розвиток в УРСР. – К.: Радянська школа, 1971.
5. Богданович М., Козак М., Король Я. Методика викладання математики в початкових класах. К.: А.С.К., 2003. 345 с.
6. Богданович М.В. Урок математики в початковій школі. К.: Радянська школа, 1990. 192 с.
7. Богданович М.В. Методика викладання нумерації і арифметичних дій в початковій школі. К.: Вища школа, 1991. – 208 с.
8. Богданович М.В. Методика розв'язування задач в початковій школі. К., 1986. 160 с.
9. Василенко І.З. . Методика викладання математики в початкових класах. К.: Освіта, 1991. 376 с.
10. Засоби навчання математики в початкових класах / Під ред. І. Моро, А.М. Тишкало. М.: Просвещение, 1981.
11. Іванців М. Формування культури математичного мислення молодших школярів. Луцьк: ВДІ, 1998. – 214 с.
12. Каплан Б.С., Рузин Н.К., Столяр А.А. Методы обучения математике. Минск, 1981. 190 с.
13. Корнич А. Байки про цифри, числа, на нас із вами. Рівне, 1996.
14. Король Я.А. Математика в початкових класах. Культура усного і писемного мовлення. Тернопіль: Богдан, 2000. 158 с.
15. Король Я.А. Формування практичних умінь і навичок на уроках математики. Тернопіль: Богдан, 2000. 136 с.
16. Король Я.А. Практикум з методики викладання математики в початкових класах. Тернопіль: Мандрівець, 1998. 134 с.
17. Кочіна Л. Особливості побудови уроку математики в початкових класах *Поч. школа*. 2006 №8 С.28-32.
18. Лищенко Г. Робота з сюжетними задачами в 1 кл. *Поч. школа*. 2005. № 11. С.38-43.

19. Методика начального обучения математике //Под ред. Л.Н. Скаткина. М.: Просвещение, 1972.
20. Онищук В.О. Типи, структура і методика уроку в школі. К.: Радянська школа, 1976.
21. Побірченко Н.А. Психологічні основи навчання математики в початкових класах. К.: Радянська школа, 1985, 64 с.
22. Салтановська Н. Пропедевтика формування геометричних уявлень у початковій школі. *Поч. школа*. 2006. №2. С.14-17.
23. Скворцова С. Ознайомлення із задачами на зустрічний рух та на рух у протилежних напрямках. *Поч. школа*. 2007. № 3. С.16-19.
24. Скворцова С. О. Метематика: підруч. для 1 кл. закл. загал. серед. освіти. Харків : Вид-во «Ранок», 2018. 2014 с.
25. Скворцова С. О. Метематика: підруч. для 2 кл. закл. загал. серед. освіти. – Харків : Вид-во «Ранок», 2018. 2014 с.
26. Скворцова С. О. Метематика: підруч. для 3 кл. закл. загал. серед. освіти. Харків : Вид-во «Ранок», 2018. 2014 с.
27. Скворцова С. О. Метематика: підруч. для 4 кл. закл. загал. серед. освіти. Харків : Вид-во «Ранок», 2018. 2014 с.
28. Тадеєв П. О., Міськова Н. М. Математична освіта в Україні наприкінці ХІХ – на початку ХХ століття: навчальний посібник для студентів. Рівне: видавець О. Зень, 2010. 208 с., іл., табл.
29. Типові освітні програми для закл. Загальної середньої освіти: 1-2 класи. К. : ТД «ОСВІТА-ЦЕНТР+», 2018. 240 с.
30. Форощук О.О., Форощук Н.Є. Математика для початкових класів: Навч. посібник. К.: Фенікс, 1999. 380 с.

МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ПРИРОДОЗНАВСТВА

1. Андрусенко І. В., Котелянець Н. В., Агеєва О. В. Особливості реалізації змісту інтегрованого курсу «Я досліджую світ» в умовах нової української школи. URL : http://gramota.kiev.ua/pdf/ja_doslid_svrit.pdf
2. Бондар В. І., Коханко О. Г. Проектування уроку як оптимальної системи. (Матрично-модульний підхід) : навч.-метод. посіб. для студентів спеціальності «Початкова освіта». Київ : ПЦ «Фоліант», 2008. 54 с.
3. Державний стандарт початкової освіти. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-%D0%BF>.
- Досяк І. М. Нестандартні уроки з використанням інноваційних технологій. 1-4 класи. Харків : Вид. гр. «Основа», 2007.
4. Інтегрований курс «Я досліджую світ». Модельна програма для пілотування у 3 класах експериментальних закладів загальної середньої освіти (автори Т. Воронцова, В. Пономаренко, І. Гарбузюк, О. Хомич, Н. Андрук, К. Василенко). URL : http://autta.org.ua/ua/resources/ya_doslidzhuyu_svrit/3klasPilot
5. Інтегрований курс «Я досліджую світ». Навчання на основі запитів. URL : <https://edera.gitbook.io/glossary/metodiki-vikladannya-u-1-klasi/world>.

6. Кейси з інтегрованого навчання на уроках курсу «Я досліджую світ» (1-2 клас НУШ). URL : <https://osnova.d-academy.com.ua/course/kejsy-z-integrovanogo-navchannya-na-urokah-kursu-ya-doslidzhuyu-svit-1-2-klas-nush/>.
7. Концепція розвитку педагогічної освіти. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-konceptsiyi-rozvitku-pedagogichnoyi-osviti>
8. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої освіти. URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed.pdf>
9. Професійний стандарт «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1143732-18>
10. Савченко О. Я. Дидактика початкової школи. Київ : Вид-во «Генеза», 1999. 368 с.
11. Садкіна В. І. 101 цікава педагогічна ідея. Як зробити урок. Харків : Вид група «Основа», 2008. 88 с.
12. Типова освітня програма початкової освіти під керівництвом О.Я. Савченко. Цикл І (1-2 класи). URL: <https://nus.org.ua/news/opublikuvaly-typovi-osvitni-programy-dlya-1-2-klasiv-nush-dokumenty/>
13. Типова освітня програма початкової освіти під керівництвом Р. Б. Шияна. Цикл І (1-2 класи). URL: <https://nus.org.ua/news/opublikuvaly-typovi-osvitni-programy-dlya-1-2-klasiv-nush-dokumenty/>
14. Типові освітні програми для закладів загальної середньої освіти: 1-2 класи. Київ : ТД «ОСВІТА-ЦЕНТР+», 2018. 240 с.
15. Фіцула М. М. Педагогіка : навчальний посібник. Київ : « Академвидав», 2005. 560 с.
16. Хитяєва Л. П. Цікаві завдання з природознавства для початкової школи. Харків : Видавництво «Ранок», 2008. 160 с.
17. Шапошнікова І. М. Підвищення ефективності підготовки майбутніх вчителів початкової школи до проектування уроку : дис. канд. пед. наук: 13.00.01. – К., 1993. 149 с.
18. Я досліджую світ: підруч. інтегрованого курсу для 1 кл. закладів загальної середньої освіти (у 2-х частинах) / Т. В. Воронцова, В. С. Пономаренко, О. Л. Хомич, І. В. Гарбузюк, Н. В. Андрук, К. С. Василенко. Київ : Видавництво «Алатон», 2018.
19. Я досліджую світ : підручник інтегрованого курсу для 1 класу закладів загальної середньої освіти (у 2-х частинах) / О. В. Волощенко, О. П. Козак, Г. С. Остапенко. Київ : Світич, 2018.
20. Я досліджую світ : підручник інтегрованого курсу для 1 класу закладів загальної середньої освіти (у 2-х частинах)/ Т. Г.Гільберг, С. С. Тарнавська, О. В. Гнатюк, Н. М. Павич. Київ : Генеза, 2018.
21. Я досліджую світ : підручник інтегрованого курсу для 1 класу закладів загальної середньої освіти (у 2-х частинах) / Н. О. Будна, Т. В. Гладюк, С. Г. Забродська, Н. Б. Шост. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2018.

22. Я досліджую світ : підручник інтегрованого курсу для 1 класу закладів загальної середньої освіти (у 2-х частинах) / І. В. Грущинська, З. М. Хитра, І. І. Дробязко. Київ : Оріон, 2018.
23. Я досліджую світ : підручник інтегрованого курсу для 1 класу закладів загальної середньої освіти (у 2-х частинах) / О. Л. Іщенко, О. М. Ващенко, Л. В. Романенко, О. М. Кліщ. Київ : Літера ЛТД, 2018.
24. Я досліджую світ : підручник інтегрованого курсу для 1 класу закладів загальної середньої освіти (у 2-х частинах) / О. В. Тагліна, Г. Ж. Іванова. Харків : Видавництво «Ранок», 2018.
25. Я досліджую світ : підручник інтегрованого курсу для 1 класу закладів загальної середньої освіти (у 2-х частинах) / І. О. Большакова, М. С. Пристінська. Харків : Видавництво «Ранок», 2018.
26. Я досліджую світ : підручник інтегрованого курсу для 1 класу закладів загальної середньої освіти (у 2-х частинах) / І. І. Жаркова, Л. А. Мечник, Л. А. Тернопіль : Підручники і посібники, 2018.
27. Я досліджую світ : підручник інтегрованого курсу для 1 класу закладів загальної середньої освіти (у 2-х частинах) / М. С. Вашуленко, В. Г. Бевз, Т. П. Єресько, О. Г. Трофімова. Київ : Видавничий дім «Освіта», 2018.
28. Я досліджую світ : підручник для 2 класу закладів загальної середньої освіти (у 2-х частинах) / І. В. Грущинська, З. М. Хитра, Н. В. Морзе, О. В. Барна. Київ : Оріон, 2019.
29. Я досліджую світ : підручник для 2 класу закладів загальної середньої освіти (у 2-х частинах) / Т. Г. Гільберг, С. С. Тарнавська, Н. Н. Павич. Київ : Генеза, 2019.
30. Я досліджую світ : підручник для 2 класу закладів загальної середньої освіти (у 2-х частинах) / М. С. Вашуленко, Г. В. Ломаковська, Т. П. Єресько, Й. Я. Ривкінд, Г. О. Проценко. Київ : Видавничий дім «Освіта», 2019.
31. Я досліджую світ : підручник для 2 класу закладів загальної середньої освіти (у 2-х частинах) / Н. О. Будна, Т. В. Гладюк, С. Г. Забродська, Н. Б. Шост, Л. В. Лисобей. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2019.
32. Я досліджую світ : підручник для 2 класу закладів загальної середньої освіти (у 2-х частинах) / І. І. Жаркова, Л. А. Мечник, Л. І. Роговська, Л. О. Пономарьова, О. Г. Антонов. Тернопіль : Підручники і посібники, 2019.

33. Я досліджую світ : підручник для 2 класу закладів загальної середньої освіти (у 2-х частинах) / О. Л. Іщенко, О. М. Ващенко, Л. В. Романенко, К. А. Романенко, О. М. Кліщ. Київ : Літера ЛТД, 2019.
34. Я досліджую світ : підручник для 2 класу закладів загальної середньої освіти (у 2-х частинах) / І. В. Андрусенко, В. В. Вдовенко, Н. В. Котелянець, О. В. Агеєва. Київ : Грамота, 2019.
35. Я досліджую світ : підручник для 2 класу закладів загальної середньої освіти (у 2-х частинах) / І. О. Большакова, М. С. Пристінська. Харків : Видавництво «Ранок», 2019.
36. Я досліджую світ : підручник для 2 класу закладів загальної середньої освіти (у 2-х частинах) / Н. М. Бібік, Г. П. Бондарчук, М. М. Корнієнко, С. М. Крамаровська, І. Т. Зарецька. Харків : Видавництво «Ранок», 2019.
37. Я досліджую світ : підруч. для 2 кл. закладів загальної середньої освіти (у 2-х частинах) / Т. В. Воронцова, В. С. Пономаренко, О. Л. Хомич, І. В. Гарбузюк, Н. В. Андрук. Київ : Видавництво «Алатон», 2019.
38. Я досліджую світ : підручник інтегрованого курсу для 2 класу закладів загальної середньої освіти (у 2-х частинах) / О. В. Волощенко, О. П. Козак, Г. С. Остапенко. Київ : Світич, 2019.
39. Я досліджую світ : проект підручника для 3 кл. експериментальних закладів загальної середньої освіти (у 2-х частинах). Ч. 1 / Т. В. Воронцова, В. С. Пономаренко, О. Л. Хомич, І. В. Гарбузюк, Н. В. Андрук, К. С. Василенко. Київ : Видавництво «Алатон», 2019.
40. Я досліджую світ. Частина 1 : посібник для вчителя з інтегрованого курсу для 1 кл. закладів загальної середньої освіти (у двох частинах) / Т. В. Воронцова, В. С. Пономаренко, О. Л. Хомич, І. В. Гарбузюк, Н. В. Андрук, К. С. Василенко. Київ : Видавництво «Алатон», 2018. 432 с.
41. Я досліджую світ. Частина 2 : посібник для вчителя з інтегрованого курсу для 1 кл. закладів загальної середньої освіти (у двох частинах) / Т. В. Воронцова, В. С. Пономаренко, О. Л. Хомич, І. В. Гарбузюк, Н. В. Андрук, К. С. Василенко. URL : http://autta.org.ua/ua/resources/ya_doslidzhuyu_svit/1klas.

ТРУДОВЕ НАВЧАННЯ З ПРАКТИКУМОМ

1. Державний стандарт початкової загальної освіти [Електронний ресурс]. : Режим доступу: <http://mon.gov.ua/content/%D0%9E%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%B0/derj-standart-pochatk-new.pdf>
2. Концепція розвитку освіти України на період 2015–2025 років : Проект [Електронний ресурс / Стратегічна дорадча група «Освіта» ; МОН України. Режим доступу: <http://old.mon.gov.ua/ua/pr-viddil/1312/1390288033/1414672797/>
3. Національна доктрина розвитку освіти : затверджена Указом Президента України від 17 квітня 2002 року № 347/2002 [Електронний ресурс] Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/347/2002>
4. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року // Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року : Указ Президента України від 25.06.2013 № 344/2013 [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://www.president.gov.ua/documents/15828.html>

5. Типова освітня програма розроблена під керівництвом О.Я. Савченко (1-2 класи) [Електронний ресурс]. Режим доступу : <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/nush/2019/10/1-2-dodatki.pdf>
6. Типова освітня програма розроблена під керівництвом О.Я. Савченко (3-4 класи) [Електронний ресурс]. Режим доступу : <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/nush/2019/10/1-2-dodatki.pdf>
7. Типова освітня програма початкової освіти під керівництвом Р.Б. Шияна [Електронний ресурс]. Режим доступу : <https://nus.org.ua/news/opublikuvaly-typovi-osvitni-programy-dlya-1-2-klasiv-nush-dokumenty/>
8. Бойко І. Формувати людину – творця : нові підходи до викладання предметів художньо – естетичного циклу. Шк. Св. 2016 № 2.
9. Боринець Н. Метод проектів у викладанні трудового навчання. *Трудове навчання*. 2017. Вересень (№ 9). С. 8-15.
10. Ботюк О.Ф. Конструювання з паперу методом орігамі: навч. посібник/ Ботюк О.Ф. Т.: Богдан, 2004. 64 с.
11. Веремійчик, І. М. Методика трудового навчання в початковій школі [Текст]: навч. посіб. Тернопіль : Мальва-ОСО, 2007. 276 с.
12. Гладка С. Уроки з трудового навчання у 3 класі *Початкова школа*. 2016. №4.-С. 48-50.
13. Гра по-новому, навчання по-іншому. Методичний посібник/Упорядник О.Рома -The LEGO Foundation, 2018. 44с.
14. Сідлецький А. Урок – телепередача з трудового навчання з елементами гри *Початкова школа*. 2017. №4.С. 48-50.
15. Коберник О,М.,Терещук Г.В. Інноваційні педагогічні технології у трудовому навчанні: навч.-метод. посіб. / [за заг. ред. О.М.Коберника, Г.В.Терещук]. Умань: СПД Жовтий, 2008. 212 с.
16. Лілянова І.А. Методичні вказівки (рекомендації) до самостійної роботи студентів з курсу «Методика трудового навчання з практикумом» [Текст]: навч.-метод.Посібник. Борислав: БПК, 2014. 58с. С.
17. Степанова Л.В. Методика трудового навчання в початкових класах: Навчально-методичні матеріали для ступеневої підготовки вчителів початкових класів у вищих педагогічних закладах освіти. ОКР – бакалавр, спеціаліст: «Технологія». Методика початкового навчання. Модуль 1. Івано-Франківськ, 2008. 124 с.
18. Твардовська М. Основи професійної орієнтації. Все для вчителя. 2007. № 8, с. 27- 34.
19. Тименко В.П. Трудове навчання: підруч. для 1 кл. Харків: Сиція, 2012. 128 с.
20. Тименко В. Методика трудового навчання – технічної і художньої праці. Поч. шк. 2006. № 10.
21. Ткачук С.І., Коберник О.М. Основи теорії технологічної освіти : навчальний посібник. Умань: Видавничо-поліграфічний центр «Візаві», 2014. 304 с.

22. Хорунжий В.І. Практикум в навчальних майстернях з методикою трудового навчання. Тернопіль, 2010

Хорунжий В.І. Трударик: практичний матеріал для уроків трудового навчання та позакласної роботи з молодшими школярами. Тернопіль, 2016. 96 с.

ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО З МЕТОДИКОЮ ВИКЛАДАННЯ

1. Державний стандарт початкової загальної освіти [Електронний ресурс]. : Режим доступу: <http://mon.gov.ua/content/%D0%9E%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%B0/derj-standart-rochatk-new.pdf>
2. Концепція розвитку освіти України на період 2015–2025 років : Проект [Електронний ресурс / Стратегічна дорадча група «Освіта» ; МОН України. Режим доступу: <http://old.mon.gov.ua/ua/prviddil/1312/1390288033/1414672797/>
3. Національна доктрина розвитку освіти : затверджена Указом Президента України від 17 квітня 2002 року № 347/2002 [Електронний ресурс] Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/347/2002>
4. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року // Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року : Указ Президента України від 25.06.2013 № 344/2013 [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://www.president.gov.ua/documents/15828.html>
5. Типова освітня програма розроблена під керівництвом О.Я. Савченко (1-2 класи) [Електронний ресурс]. Режим доступу : <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/nush/2019/10/1-2-dodatki.pdf>
6. Типова освітня програма розроблена під керівництвом О.Я. Савченко (3-4 класи) [Електронний ресурс]. Режим доступу : <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/nush/2019/10/1-2-dodatki.pdf>
7. Типова освітня програма початкової освіти під керівництвом Р.Б. Шияна [Електронний ресурс]. Режим доступу : <https://nus.org.ua/news/opublikuvaly-typovi-osvitni-programy-dlya-1-2-klasiv-nush-dokumenty/>
8. Антонович Є.А. Декоративно-прикладне мистецтво. Львів: Світ, 1992. 272 с.
9. Антонович Є.А. Художні техніки в школі. К., 1997. 86 с.
10. Зміст, дидактичні структури та методичне забезпечення уроків у початкових класах (психологічні та педагогічні аспекти) /За ред. Г.П.Коваль. Тернопіль, 2010. -192 с.
11. Кашуба Л.І. Образотворче мистецтво в початковій школі. Тернопіль: Мальва ООО, 2001. 55 с.
12. Кириченко М.А. Основи образотворчої грамоти. К., Вища школа, 2011. 165 с.
13. Коновець С.В. Образотворче мистецтво в початковій школі. К., 2010. -79 с.
14. Коновець С.В. Твори українського образотворчого мистецтва на уроках в

школі: методичні рекомендації для вчителів образотворчого мистецтва. К., 1997.

15.Корнілова О.О. Про впровадження нової шкали оцінювання навчальних досягнень учнів із предметів художньо-естетичного циклу. *Мистецтво та освіта*. 2000. №4. С.55-56.

16.Красовська О.О. Образотворче мистецтво з методикою викладання у початковій школі. Львів: Новий світ-2000, 2020. 289 с.

17.Красовська О.О. Технології викладання освітньої галузі «Мистецтво». Львів: Новий світ-2000, 2020. 60 с.

18.Любарська Л. М. Образотворче мистецтво: Підручник для 3 а. К.: Форум, 2004. 112 с. : іл.

19.Любарська Л. М. Образотворче мистецтво: Підручник для 4 класу. К. : Форум, 2004. - 160 с.: іл.

20.Любарська Л. М. Образотворче мистецтво: Підручник для 2. - К. : Форум, 2004. 128 с.: іл.

21.Любарська Л. М. Образотворче мистецтво. 1 клас: підручник. - К. : Наш час, 2007. 120 с. : кольор. іл.

22.Масол Л.М. Методика навчання мистецтва у початковій школі. Харків, 2006. 256 с.

23.Масол Л.М. Мистецтво: підруч. інтегр. курсу для 1 кл. закл. заг. серед. освіти / Л.М. Масол, О.В. Гайдамака, О.М. Колотило. Київ: Генеза, 2019. 144 с.

24.Масол Л.М. Мистецтво: підруч. інтегр. курсу для 2 кл. закл. заг. серед. освіти / Л.М. Масол, О.В. Гайдамака, О.М. Колотило. Київ: Генеза, 2019. 144 с.

25.Масол Л.М. Мистецтво: підруч. інтегр. курсу для 3 кл. закл. заг. серед. освіти / Л.М. Масол, О.В. Гайдамака, О.М. Колотило. – Київ: Генеза, 2019. 144 с.

26.Масол Л.М. Мистецтво: підруч. інтегр. курсу для 4 кл. закл. заг. серед. освіти / Л.М. Масол, О.В. Гайдамака, О.М. Колотило. Київ: Генеза, 2019. 144 с.

27.Неменский Б.М. Изобразительное искусство и художественный труд: 1-4 кл.. М., 1991. -191 с.

28.Образотворче мистецтво. Програми для загальноосвітніх навчальних закладів України. 1-4 класи. Тернопіль: Навчальна книга-Богдан, 2003. -51 с.

29.Полякова Г.А. Образотворче мистецтво. 1-7 класи. Харків, 2001. 157 с.

30.Рудницька О.П. Основи викладання мистецьких дисциплін. К.: АПН України, 1998. 183 с.

31.Рудницька О.П. Педагогіка: загальна та мистецька. Навчальний посібник. Тернопіль: Навчальна книга –Богдан, 2005. 360 с.

32.Трач С.К. Образотворче мистецтво. 1 клас: Альбом-посібник. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2002. 64 с.:іл.

33.Типові освітні програми для закл. Загальної середньої освіти: 1-2 класи. К. : ТД «ОСВІТА-ЦЕНТР+», 2018. 240 с.

34.Трач С.К. Образотворче мистецтво. 2 клас: Альбом-посібник. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2003. 64 с.:іл.

35.Трач С.К. Образотворче мистецтво. 3 клас: Альбом-посібник.Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2001. 64 с.:іл.